

לקוטי תורה • פרשת בלק • מאמר 3

לא הביט און ביעקב כו'

”לא הביט און ביעקב”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/balak/3](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/balak/3)

1 לא הביט און ביעקב כו'. הנה יש ב' בחי' ומדרגות למעלה בחינת יעקב ובחינת ישראל [וע' בזהר בלק דר"י [דרבינו יצחק] ע"ב ובפ' וישלח דקע"ד א'] שהם ג"כ ב' בחינות שונות בעבודת ה' באדם בחי' עבד ובחינת בן.

"לא ראה עוון ביעקב" וכו'. והנה יש למעלה שתי בחינות ומדרגות: בחינת יעקב ובחינת ישראל [וראו בזהר בלק, דף ר"י ע"ב, ובפרשת וישלח, דף קע"ד ע"א]; והן גם שתי בחינות שונות בעבודת האדם את ה': בחינת עבד ובחינת בן.

היינו בחי' יעקב הוא בחי' עבד כמ"ש שמע אלי יעקב עבדי [וע' בזהר קדושים דפ"ו ע"א] ובחי' ישראל הוא בחי' בן כמ"ש בני בכורי ישראל.

כלומר, בחינת יעקב היא בחינת עבד, כפי שכתוב: "שמע אלי, יעקב עבדי" (וראו בזהר, קדושים, דף פ"ו ע"א); ובחינת ישראל היא בחינת בן, כפי שכתוב: "בני בכורי ישראל".

2 ולהבין זה צ"ל תחלה פ"י וענין עבד דהיינו מה שמצינו לשון עבודה שאנחנו עובדים לו ית' כמ"ש ועבדתם את ה' אלקיכם תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך. וכתוב ולעבדו בכל לבבכם. עבדו את ה'.

כדי להבין זאת, עלינו להסביר תחילה את משמעותו ואת מהותו של "עבד": כלומר, את העובדה שאנו מוצאים את הלשון "עבודה", במשמעות שאנו עובדים אותו יתברך, כפי שנאמר: "ועבדתם את ה' אלקיכם"; "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך"; וכן נאמר: "ולעבדו בכל לבבכם"; "עבדו את ה'".

3 והנה לשון עבודה הוא ענין תיקון ושירות שהעבד משרת לרבו ומתקן לו דבר שהרי הרב צריך לתיקון ושירות זה ואיך שייך לומר כן לגבי הקב"ה שהוא ית' שלימו דכולהו וא"צ [ואין צריך / ואינו צריך] לזולתו ח"ו [חס ושלום].

המונח "עבודה" מציין תיקון ושירות: העבד משרת את אדונו ומתקן עבורו דבר"מה, שהרי האדון זקוק לתיקון ולשירות האלה. אך כיצד אפשר לומר זאת על הקדוש ברוך הוא, שהוא ית' שלמות הכול ואינו זקוק לדבר מלבדו, חלילה?

כי ממך הכל כתיב ומקרא מלא כתיב אם צדקת מה תתן לו כו'. אך הענין דהנה ידוע המאמר נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים.

שהרי כתוב "כי ממך הכול", ופסוק מפורש אומר: "אם צדקת מה תתן לו" וכו'. אלא העניין הוא כך: ידוע מאמר חז"ל, "נתאוה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים".

כי הנה באמת אני הוי' לא שניתני שאין שום שינוי אצלו ית' בין קודם שנברא העולם שהיה הוא ושמו בלבד כמה אלפים ורכבות שנה קודם בריאת העולם.

שהרי באמת "אני הוי' לא שניתני": אין אצלו ית' שום שינוי בין התקופה שלפני בריאת העולם, שבה היו הוא ושמו בלבד, לבין עכשיו — אלפים ורכבות שנים לפני בריאת העולם.

(וכמ"כ [וכמו כן] קודם התהוות בחי' הזמן שהזמן ג"כ נברא ומחודש רק שהיה סדר זמנים קודם בריאת עוה"ז והיינו מעת אצילות והתהוות עולמות הרוחניים כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער עגולים ויושר.

(וכן גם לפני התהוות בחינת הזמן, שהרי גם הזמן נברא והתחדש; אלא שהיה סדר זמנים לפני בריאת העולם הזה, כלומר, מאז אצילותם והתהוותם של העולמות הרוחניים, כמבואר בעץ חיים, שער עגולים ויושר;

אבל קודם לזה לא היה שייך שום סדר זמנים שהוא ית' למעלה מהזמן לגמרי) וכן יהיה אחר שיחבר העולם.

אבל לפני כן לא היה שייך כלל סדר זמנים, שהרי הוא ית' למעלה מן הזמן לגמרי) וכך יהיה גם לאחר שהעולם ייחבר.

וגם עתה בזמן בריאת העולם וקיומו הנה קמיה ית' כולא ממש כלא חשיב כמו קודם שנברא העולם ממש רק זהו קמיה דוקא.

וגם עכשיו, בזמן בריאת העולם וקיומו, הכול נחשב ממש כאין לפניו ית', בדיוק כפי שהיה לפני בריאת העולם; אלא שזהו כך דווקא לפניו.

אבל אצלנו העולם נחשב ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] ומסתיר אלקות שלכך נקרא בשם עולם ע"ש ההעלם שמעלים אלקות ומסתירו.

אבל מבחינתנו העולם נחשב ליש ולדבר בפני עצמו, והוא מסתיר את האלוקות; לכן הוא נקרא "עולם", מלשון "העלם", שכן הוא מעלים ומסתיר את האלוקות.

4 ותכלית בריאת העולם הוא שנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים פ"י כי העוה"ז הוא העולם היותר תחתון שההעלם בו יותר והחשך כפול ומכופל [ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] פ' חקת בד"ה על כן יאמרו המושלים. מענין זה.

תכלית בריאת העולם היא שהקדוש ברוך הוא רצה שתהיה לו דירה בתחתונים. כלומר, העולם הזה הוא העולם התחתון ביותר, שבו ההעלם גדול ביותר והחושך כפול ומכופל [ועיינו לעיל, בפרשת חוקת, במאמר המתחיל "על כן יאמרו המושלים", בעניין זה].

5 ועי'ל ר"פ שלח] וזהו פי' בתחתונים כי אין שייך מעלה ומטה לגבי הקב"ה שאינו בגדר מקום ח"ו [חס ושלום] אלא תחתונים ר"ל [רוצה לומר] עוצם ריבוי ההעלם והסתר ע"י צמצומים רבים כו' והוא העולם השפל.

[וראה לעיל, בתחילת פרשת שלח.] וזהו פירוש "בתחתונים": שהרי אין שייכות למושגים "מעלה" ו"מטה" ביחס לקב"ה, שאינו מוגבל במקום, חס ושלום. אלא "תחתונים" פירושו עוצמת ריבוי ההעלם והסתר שנוצרו על ידי צמצומים רבים וכו', וזהו העולם השפל.

6 ושם דוקא יהיה בחי' דירה והתגלות אלקותו ית' בידיעה שלנו ג"כ כמו שהוא למעלה בידיעה עליונה דכולא קמיה

ושם דוקא תהיה בחינת דירה והתגלות אלקותו יתברך בידיעתנו, כפי שהיא למעלה בידיעה העליונה, שבה "הכול לפניו"

כלא חשיב ולזה היה תכלית המכוון בבריאת העולם הגם שאין מושג לנו הטעם שנתאוו לזה רק שכך עלה ברצונו.

נחשב כאין". וזוהי הכוונה העליונה בבריאת העולם, אף שאין אנו יכולים להבין את הטעם לכך שהי' חפץ בזה; כך עלה ברצונו.

אך עכ"ז [עם כל זה] לזאת היה הכונה בודאי ואיך ממשיכים גילוי זה ודירה זו בתחתונים הוא ע"י בחי' אתכפא ואתהפכא כמשל המלך ב"ו [בשר ודם] שרוצים לעשות לו דירה נאה שצריכים לפנות ההיכל מכל לכלוך וטינוף כו'

אך אף על פי כן, זו בוודאי הייתה הכוונה. כיצד ממשיכים גילוי זה ודירה זו בתחתונים? באמצעות בחינות אתכפא ואתהפכא, כמשל למלך בשר ודם שרוצים להכין לו דירה נאה: יש לפנות את ההיכל מכל לכלוך וטינופת וכו',

ואח"כ לסדר שם כלים נאים מטה ושולחן כסא ומנורה כן עבודת האדם כמ"ש ויניחם בג"ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה.

ואחר כך לסדר שם כלים נאים: מיטה, שולחן, כיסא ומנורה. כך היא עבודת האדם, כמו שנאמר: "ויניחם בגן עדן לעבדה ולשמרה".

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] לעבדה זו רמ"ח מ"ע [מצות עשה] ולשמרה זו שס"ה ל"ת [לא תעשה] דהיינו

הל"ת [הלא תעשה] הם לבער הרע ובערת הרע מקרבך שלא יהיה שום לכלוך

וחכמינו ז"ל אמרו: "לעבדה" — אלו רמ"ח מצוות עשה; "ולשמרה" — אלו שס"ה מצוות לא תעשה. כלומר, המצוות לא תעשה נועדו לבער את הרע, "ובערת הרע מקרבך", כדי שלא יישאר לכלוך

וטינוף ח"ו [חס ושלום] והמ"ע [והמצות עשה] הם עד"מ תיקון וסידור כלים נאים שע"ז יהיה הדירה בתחתונים שהוא ענין גילוי והמשכת אור א"ס ב"ה למטה (לע"ל [לעתידי לבוא] ועתה ההמשכה בהעלם).

או טינוף כלשהו, חס ושלום; ואילו מצוות העשה הן, בדרך משל, תיקון וסידור של רהיטים נאים, שבאמצעותם נעשית דירה בתחתונים — כלומר, גילוי והמשכה של אור אין סוף, ברוך הוא, למטה (לעתידי לבוא יהיה הגילוי בגלוי, ואילו עכשיו ההמשכה היא בהסתר).

וזהו שנק' עבודה לשון תיקון היינו שע"י עבודתנו אנו ממשיכים שיהיה הגילוי למטה שאנו מתקנים תיקון זה ע"י עבודתנו [ועמ"ש מענין עבודה בביאור ע"פ ראיתי

וזהו הטעם שהדבר נקרא עבודה — לשון תיקון: באמצעות עבודתנו אנו ממשיכים את הגילוי למטה, שכן בעבודתנו אנו מתקנים את העולם. [ועיינו במה שנכתב בענין עבודה בביאור על הפסוק "ראיתי

והנה מנורת זהב שכדי להמשיך הגילוי גם למטה מוכרח להיות ההמשכה מלמעלה] מסדר ההשתלשלות ומלמעלה משרש האור והחיות הנמשך בהעולמות כו'

והנה מנורת זהב": כדי להמשיך את הגילוי גם למטה, ההמשכה מוכרחה לבוא ממדרגה שלמעלה מסדר השתלשלות, וגם למעלה משורש האור והחיות הנמשכים בעולמות וכו';

ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים בפ"י שש שנים יעבוד וע"פ לא תהיה משכלה בפ"י ועבדתם את ה' אלקיכם כו'

ועיינו במה שנכתב על הפסוק "ואלה המשפטים", בפירוש "שש שנים יעבוד"; וכן על הפסוק "לא תהיה משכלה", בפירוש "ועבדתם את ה' אלקיכם" וכו';

ובפ' שלח ע"פ וימצאו איש מקושש עצים בענין פ"י פולחנא דרחימותא כו' ובפ' שמות בד"ה קול דודי בענין עבודה קשה כו' ובכל עבודה בשדה]

ובפרשת שלח, על הפסוק "וימצאו איש מקושש עצים", בענין פירוש "פולחנא דרחימותא" וכו'; ובפרשת שמות, במאמר המתחיל "קול דודי", בענין "עבודה קשה" וכו', "ובכל עבודה בשדה".]

וזהו ענין רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא שהם כלים להשראת אור א"ס ב"ה כמו שהאברים הם כלים לאור וחיות הנפש וזהו שאנו מברכים אשר קדשנו במצותיו כו':

וזהו עניינם של רמ"ח פקודין — רמ"ח איברים דמלכא: הם כלים להשראת אור אין סוף, ברוך הוא, כשם שהאברים הם כלים לאור ולחיות הנפש. וזהו הטעם שאנו מברכים: "אשר קדשנו במצותיו" וכו'.

8 ב והנה עבודה שכלב זהו תפלה והיא דרבנן ואינה ממנין המצות דאורייתא כדמשמע בגמ' [בגמרא] בפ"ג [בפרק ג'] דברכות (ד"כ ע"ב)

2. והנה, "עבודת הלב — זו תפילה"; והיא מדברי חכמים ואינה נמנית במנין המצות מן התורה, כפי שמשמע מהגמרא בפרק השלישי של ברכות (כ ע"ב).

[ועיין במ"א סי' ק"ו] וצ"ל זה דהלא רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] במשנה וגמרא פ"ב [פרק ב'] דברכות ד"ו החמירו הרבה יותר בכוונת התפלה אפילו מכוונת ק"ש [קריאת שמע] הנמנית ראשונה בתרי"ג מצות דאורייתא [דאורייתא]

[ועינינו במגן אברהם, סימן ק"ו]. וצריך להבין זאת: והרי רבתינו ז"ל, במשנה ובגמרא בפרק השני של ברכות, דף ט"ז, החמירו הרבה יותר בענין הכוונה בתפילה, אפילו יותר מן הכוונה בקריאת שמע, הנמנית ראשונה בין תרי"ג המצוות מן התורה.

והיינו מפני שהיא דברים העומדים ברומו של עולם כפ"ק [בפרק קמא] דברכות (ד"ו ע"ב) [ועמ"ש כפ' ויחי ע"פ יהודה אתה ועמ"ש ג"כ מענין התפלה בד"ה שימני]

וזה מפני שהתפילה היא "דברים העומדים ברומו של עולם" (בפרק הראשון של ברכות, ו ע"ב). [ועינינו במה שנכתב בפרשת ויחי על הפסוק "יהודה אתה", וכן במה שנכתב בענין התפילה במאמר המתחיל "שימני כחותם"]

כחותם ובפ' בראשית סד"ה השמים כסאי ובפ' בהר ע"פ את שבתותי תשמרו ובפ' חקת בענין תבנה ותכונן עיר סיחון כו' וא"כ מהו שאינה ממנין המצות.

וכן בפרשת בראשית, בסוף המאמר המתחיל "השמים כסאי", ובפרשת בהר על הפסוק "את שבתותי תשמרו", ובפרשת חוקת בענין "תבנה ותכונן עיר סיחון" וכו'. ואם כן, מדוע התפילה אינה נמנית במנין המצוות?

והענין יובן בהקדים כי הנה י"ח ברכות דשמ"ע [דשמונה עשרה] הן כנגד ח"י חוליות השדרה שבתוכן נמשך החוה"ש [החוט השדרה] כנודע מהזהר ובגמ' [ובגמרא] ברכות (דכ"ח ע"ב).

הענין יובן בהקדמת הדברים הבאים: שמונה עשרה הברכות שבתפילת שמונה עשרה מכוונות כנגד שמונה עשרה חוליות עמוד השדרה, שבתוכן עובר חוט השדרה, כידוע מן הזהר ומן הגמרא בברכות (כח ע"ב).

והנה עדי"מ באדם יש בגופו רמ"ח אברים הנמנין במשנה ספ"ק [סוף פרק קמא] דאהלות שלשים בפיסת הרגל כו' ח"י חוליות השדרה כו'.

והנה, בדרך משל, בגופו של אדם יש רמ"ח איברים, כפי שהם נמנים במשנה שבסוף הפרק הראשון של אהלות: "שלשים בפיסת הרגל" וכו', "שמונה עשרה חוליות השדרה" וכו'.

אך החוט השדרה עצמו הנמשך בתוך החוליות אינו ממנין האברים ועכ"ז [ועם כל זה] הוא המעמיד ומקיים את כל האברים שמבריה מן הראש עד הירכיים

אך חוט השדרה עצמו, העובר בתוך החוליות, אינו נמנה בין האיברים; ואף על פי כן הוא המקיים ומעמיד את כל האיברים, שכן הוא נמשך מן הראש ועד לירכיים,

ועל ידו נמשך החיות מהמוחין לכל האברים שהאברים מחוברים בצלעות והצלעות בחוליות והחוליות בחוט השדרה והחוט אינו בכלל האברים רק שהוא המקשר כו' ומתחיל מהמוח ומתפשט עד הרגלים ובאמצעותו נמשכת החיות מן המוחין לכל האיברים: האיברים מחוברים לצלעות, הצלעות לחוליות והחוליות לחוט השדרה; וחוט השדרה אינו בכלל האיברים, אלא הוא המקשר [ביניהם] וכו'. הוא מתחיל מן המוח ומתפשט עד הרגלים.

ולכן אם נפסק חוט השדרה כו'. כמ"כ [כמו כן] הנמשל בבחי' המצות שהם רמ"ח אברים דמלכא הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מצות צריכות כוונה.

לכן, אם חוט השדרה נחתך וכו'. כך גם בנמשל: המצוות, שהן רמ"ח איברים של המלך — אמרו חז"ל: "מצוות צריכות כוונה".

9 והכוונה היינו בחי' התפלה שהיא בחי' כוונה ופנימית להמצות והיא עיקר המעמיד ומקיים את הרמ"ח מ"ע [מצות עשה] והיא כמשל החוט השדרה שהוא המעמיד ומקיים את האברים אע"פ [אף על פי] שהוא בעצמו אינו ממנין רמ"ח אברים.

והכוונה היא בחינת התפילה, שהיא בחינת הכוונה והפנימיות של המצוות; והיא העיקר שמעמיד ומקיים את רמ"ח מצוות עשה. היא דומה לחוט השדרה, שמעמיד ומקיים את האיברים, אף שאינו נמנה בעצמו בין רמ"ח האיברים.

10 והענין שעיקר המכוון בתפלה הוא שמבקשים שיהיה אור א"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות ברוך ונמשך למטה בבחי' ההשתלשלות.

העניין הוא שעיקר הכוונה בתפילה הוא שאנו מבקשים שאור אין סוף, ברוך הוא, שלמעלה מהשתלשלות, יתברך וימשך למטה, בבחינת ההשתלשלות.

וזהו ברוך אתה הוי' היינו שמבקשים שיהיה התהוות והמשכה של שם הוי' מבחי' אתה שהוא אור א"ס שלמעלה מעלה משם הוי' כי שם הוי' מורה על השתלשלות המדרגות יו"ד צמצום ה' התפשטות וי"ו המשכה כו'

וזהו [פירוש] "ברוך אתה הוי'": אנו מבקשים שתהיה התהוות והמשכה של שם הוי' מבחינת "אתה", שהוא אור אין סוף הנעלה מאוד משם הוי'. שהרי שם הוי' מורה על השתלשלות המדרגות: היו"ד היא צמצום, הה"א התפשטות, הווי"ו המשכה וכו'.

ובחי' ההארה הנמשך בהשתלשלות מדרגות אלו הוא הארה מצומצמת לבד לגבי האור א"ס שלמעלה מהשתלשלות [ועמ"ש בפ' שלח ע"פ אני הוי' אלקיכם בענין שמו הגדול כו']

וההארה הנמשכת בהשתלשלות המדרגות האלה היא הארה מצומצמת בלבד ביחס לאור אין סוף שלמעלה מהשתלשלות. [ועיין מה שכתוב בפרשת שלח, על הפסוק "אני הוי' אלקיכם", בעניין שמו הגדול וכו',

ובענין והיה הוי' לי לאלקים] וזהו ענין הבקשות בשמו"ע [בשמונה עשרה] היינו שיהיה ברכה והמשכה הארה רבה ועצומה מלמעלה מסדר ההשתלשלות דהיינו ברוך אתה

ובענין "והיה הוי' לי לאלקים". וזהו ענין הבקשות בתפילת שמונה עשרה: שתהיה ברכה והמשכה של הארה רבה ועצומה מלמעלה מסדר ההשתלשלות, כלומר, "ברוך אתה",

והיינו בבחי' שם הוי' [ועמ"ש במ"א בפ' ממעמקים קראתיך הוי' וע' בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב ספ"ה בענין ד' כריעות וד' זקיפות שבשמו"ע [שבשמונה עשרה] ובפע"ח [ובפרי עץ חיים]] ורופא חולי עמו ישראל

כלומר, לבחינת שם הוי'. [ועיין מה שכתוב במקום אחר בפירוש "ממעמקים קראתיך הוי'"; וראה עץ חיים, שער כ"ב, סוף פרק ה', בענין ארבע הכריעות וארבע הזקיפות שבתפילת שמונה עשרה, ובפרי עץ חיים]. ורופא חולי עמו ישראל"

ומברך השנים עד"מ הוא הכלי שבו מתגלה אלקות ו ית' למטה בגשמיות כשנותן חיים ובריאות לחולים וברכה ע"פ האדמה כו' ועמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] קרוב לסופו בד"ה

ו"מברך השנים" הן, למשל, הכלי שבו אלקותו יתברך מתגלה למטה בגשמיות, כשהוא נותן חיים ובריאות לחולים וברכה על פני האדמה וכו'. ועיין מה שכתוב באגרת הקודש, סמוך לסופה, בקטע הפותח

להבין מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שהתפלה היא המשכת אור א"ס ב"ה לבי"ע דווקא לא בדרך התלכשות בלבד רק האור ממש לשנות הנבראים מכמות

"להבין מה שכתוב בפרי עץ חיים": שהתפלה היא המשכת אור אין סוף, ברוך הוא, דווקא לבריאה, יצירה ועשיה, לא רק בדרך של התלכשות, אלא שהאור עצמו נמשך כדי לשנות את הנבראים מכפי

שהם שיתרפא החולה וירד הגשם משמים לארץ ויולידה ויצמיחה משא"כ בתורה ומצות שאין שינוי בקלף התפילין כו' ע"ש נמצא שכל בקשות שבשמו"ע [שבשמונה עשרה] הם כלים לגילוי אלקותו ית' ממש למטה.

שהם, כך שהחולה יתרפא, והגשם ירד מן השמים לארץ ויצימח ויגדיל את התבואה"; ואילו בתורה ובמצוות אין שינוי בקלף התפילין וכו', עיין שם. נמצא שכל הבקשות שבתפילת שמונה עשרה הן כלים לגילוי אלקותו יתברך ממש למטה.

11 ועוד כידוע ומבואר בזהר דלית ברכתא שריא באתר ריקניא דהיינו שא"א להיות המשכת האור אלא אם כן יש כלים שישרה בהן

נוסף על כך, כידוע ומבואר בזהר, "אין הברכה שורה במקום ריק". כלומר, אי אפשר שתימשך ההארה אם אין כלים שתשרה בהם.

לכן אנו מבקשים ענינים רפואות החולי וברכת השנים וכן כל הברכות דשמו"ע [דשמונה עשרה] שהם כלים שבהם יהיה השראת אור א"ס.

לכן אנו מבקשים על דברים מסוימים, כגון רפואה לחולים וברכת השנים, וכן על כל ברכות שמונה עשרה; אלה כלים שבהם תשרה אור אין סוף.

אבל עיקר המכוון הוא בא"י [ברוך אתה ה'] שיהיה המשכת אור א"ס וע' בת"ז [בתיקוני זוהר] תיקון ו' וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שח"י ברכות דצלותא הם כנגד ח"י חוליות שבשדרה ר"ל [רוצה לומר] שהם כלים להמשכת וגילוי האור א"ס הנמשך ע"י התפלה

אבל הכוונה העיקרית היא באמירת "ברוך אתה הוי"ו": שתימשך אור אין סוף (ראו תיקוני זוהר, תיקון ו'). וזהו שאמרו חז"ל ששמונה עשרה הברכות שבתפילה מכוונות כנגד שמונה עשרה חוליות השדרה; כלומר, הן כלים להמשכת אור אין סוף ולגילוי, הנמשכים באמצעות התפילה,

כמו שהחוליות הם כלים לחוט השדרה הנמשך ממוח שבראש לתוכן ונקרא ע"פ הקבלה המשכת המוחין

כשם שהחוליות הן כלים לחוט השדרה, הנמשך מן המוח שבראש אל תוכן; ובלשון הקבלה, הדבר נקרא המשכת מוחין,

וכמו בחוט השדרה נמשך מוח וע"פ חסידות נקרא המשכת הדעת התגלות אלהות למטה כמו למעלה. כשם שבחוט השדרה נמשכת מן המוח המשכה; ובלשון החסידות הדבר נקרא המשכת דעת: גילוי אלקות למטה כפי שהוא למעלה.

[והשתא אתי שפיר דלכאורה מהגמרא יש סתירה למשנ"ת [למה שנתבאר] דהטעם שהתפלה אינה ממנין רמ"ח מ"ע [מצות עשה] לפי שהיא בחי' חוה"ש [חוט השדרה] שאינו ממנין רמ"ח אברים

[ועתה מוכן היטב: לכאורה, מן הגמרא עולה סתירה למה שהתבאר, שהטעם לכך שהתפלה אינה נמנית במנין רמ"ח מצוות עשה הוא מפני שהיא בחינת חוט השדרה, שאינו נמנה בין רמ"ח האיברים;

והרי הגמרא אמרה שח"י ברכות דשמו"ע [דשמונה עשרה] הם כנגד ח"י חוליות השדרה והחוליות הם ממנין רמ"ח אברים כנזכר לעיל בשם המשנה דאהלות.

והרי הגמרא אמרה ששמונה עשרה הברכות של שמונה עשרה מכוונות כנגד שמונה עשרה חוליות השדרה, והחוליות נמנות בין רמ"ח האיברים, כפי שהוזכר לעיל בשם המשנה באהלות.]

אך הענין מוכן ממשנ"ת [ממה שנתבאר] דבתפלה יש ב' דברים היינו א' הוא עיקר המכוון בהתפלה והוא מה שמבקשים בא"י [ברוך אתה ה'] שיהיה גילוי אור אי"ס ב"ה.

אלא שהדבר מוכן מתוך מה שהתבאר: בתפילה יש שני עניינים. הראשון הוא הכוונה העיקרית שבתפילה, והיא מה שאנו מבקשים באמירת "ברוך אתה הוי"ו": שיתגלה אור אין סוף ברוך הוא.

12 והבי' הן הבקשות עצמן להיות רופא חולים ומברך השנים שהן רק כלים לאור ההמשכה והכלים הן בחי' ח"י ברכות

והשני הוא הבקשות עצמן, שיהיה "רופא חולים" ו"מברך השנים". הבקשות הן רק כלים לאור הנמשך, והכלים הם בחינת שמונה עשרה ברכות,

כמו שחוליות השדרה הן י"ח והן כלים לחוט השדרה שהיא עיקר החיות כמ"ש בפא"ט [בפרק אלו טריפות] שבו תלוי הטרופות משא"כ נשבר השדרה ולא נפסק החוט שלה כשרה לפי שעיקר החיות הוא בהחוט עצמו.

בדומה לכך, חוליות עמוד השדרה הן שמונה עשרה, והן כלים לחוט השדרה, שהוא עיקר החיות, כפי שנכתב בפרק "אלו טרופות", שהטרופות תלויה בו. לעומת זאת, אם עמוד השדרה נשבר אך החוט שבו לא נפסק, הבהמה כשרה, מפני שעיקר החיות נמצא בחוט עצמו.

13 וע' בפרדס בסופו שער ל"א פ"ח [פרק ח'] בענין ח"י חוליות שהם נגד ג' ווי"ן דויסע ויבא ויט ג' אבות

חג"ת [חסד גבורה תפארת] שהם כלים לבחי' הדעת הנמשך לתוכן ממוח הדעת ע"י חוט השדרה כו' ועיינו בפרדס רימונים, לקראת סופו, שער ל"א, פרק ח', בענין שמונה-עשרה החוליות, שהן כנגד שלוש הווי"ן של "ויסע", "ויבא" ו"ויט" — שלושת האבות, חסד, גבורה ותפארת. הן כלים לבחינת דעת הנמשכת לתוכן ממוח הדעת באמצעות חוט השדרה וכו'.

ועמשי"ל [ועייין מה שכתוב לעיל] בפ' יתרו בד"ה אלפי שנאן שהן בחי' ב' טיתין דמט"ט [דמטטרוין] ט"ס [ט' ספירות]

מלמעלה למטה וט"ס [וט' ספירות] מלמטה למעלה והט"ס [והט' ספירות] הן ג"כ

ועיינו במה שנכתב לעיל, בפרשת יתרו, במאמר הפותח במילים "אלפי שנאן": הן בחינת שתי האותיות ט' שבשם מטטרוין — תשע ספירות מלמעלה למטה ותשע ספירות מלמטה למעלה; וגם תשע הספירות הן

רק בחי' כלים להמשכת האור מא"ס ב"ה שהוא בחי' נשמה להן כמאמר הת"ז [התיקוני זהר] וההיא נביעו איהו כנשמתא לגופא כו'.

רק בחינת כלים להמשכת אורו של אין סוף ברוך הוא, שהוא בבחינת נשמה להן, כמאמר תיקוני הזהר: "ואותו שפע הוא כנשמה לגוף" וכו'.

14 וא"כ מ"ש בגמרא דח"י ברכות הם כנגד ח"י חוליות כוונתם שלכך תקנו ח"י ברכות שהם ח"י כלים

דייקא כנגד ח"י חוליות כו'

אם כן, דברי הגמרא ששמונה-עשרה הברכות מכוונות כנגד שמונה-עשרה החוליות פירושם שזהו הטעם שתיקנו שמונה-עשרה ברכות: הן שמונה-עשרה כלים דווקא, כנגד שמונה-עשרה החוליות וכו'.

אבל עיקר המכוון שבמצות התפלה שיהיה המשכת אור א"ס ב"ה בכ לים הנ"ל הוא עדי"מ בחי' החוה"ש [החוט השדרה] עצמו שנמשך מן המוח שבראש למטה.

אבל הכוונה העיקרית במצוות התפילה, שתהיה המשכת אור אין סוף ברוך הוא אל הכלים הנזכרים לעיל, היא, בדרך משל, בחינת חוט השדרה עצמו, הנמשך מן המוח שבראש כלפי מטה.

15 וכך הוא ענין המשכת אור א"ס מבחי' שלמעלה מהשתלשלות להתלבש בבחי' השתלשלות כו'. ולכן א"ש [אתי שפיר] דאינה ממנין רמ"ח מ"ע [מצות עשה].

וכך הוא גם בענין המשכת אור אין סוף מבחינה שלמעלה מהשתלשלות, להתלבש בבחינת השתלשלות וכו'. לכן מובן היטב שאין היא נמנית במניין רמ"ח מצוות עשה.

דהיינו שהח"י חוליות הם רק כלים אבל היא עצמה בחי' חוה"ש [חוט השדרה]. תדע דאל"כ [דאם לא כן] הנאמר שהתפלה נמנית בח"י מצות מתרי"ג שהרי ח"י חוליות הם ח"י אברים במנין רמ"ח.

כלומר, שמונה עשרה החוליות הן רק כלים, ואילו היא עצמה בחינת חוט השדרה. דע שכך הוא: שהרי אחרת, האם נאמר שהתפילה נמנית כשמונה עשרה מצוות מתוך תרי"ג המצוות, מאחר ששמונה עשרה החוליות הן שמונה עשרה איברים מתוך מניין רמ"ח?

א"ו [אלא ודאי] התפלה עצמה היא בחי' חוה"ש [חוט השדרה] רק שנמשך בח"י כלים הנ"ל ומאן דלא כרע במודים נעשה שדרתו נחש לפי שעל ידי הכריעות וההשתחוואות

אם כן, התפילה עצמה היא בחינת חוט השדרה, אלא שהיא נמשכת בשמונה עשרה הכלים שהוזכרו לעיל. ועל "מי שאינו כורע במודים, שדרתו נעשית נחש", משום שעל ידי הכריעות וההשתחוואות,

שהוא בחי' הביטול וזהו ענין מודים הודאה וביטול עי"ז דוקא ממשיכים האור בהכלים ח"י חוליות השדרה

שהן בחינת הביטול, וזהו ענין "מודים" — הודאה וביטול. דווקא על ידי כך נמשך האור אל הכלים, שמונה עשרה חוליות השדרה.

ולכן איתא בזהר (משפטים ד"ק ע"א ובפ' שלח דקס"ד ע"א) דמאן דלא כרע במודים אינו חי לעתיד לכן נאמר בזהר (משפטים, דף ק ע"א, ובפרשת שלח, דף קס"ד ע"א), שמי שאינו כורע במודים לא יחיה לעתיד לבוא,

כמו שהביא הפר"ח [הפרי חדש] בא"ח [באורח חיים] סי' קי"ג והיינו לפי שאינו ממשיך חיות ונשמה בבחי' חיי שהם חיי חוליות כו']:

כפי שהביא הפר"ח באורח חיים, סימן קי"ג; והיינו משום שאינו ממשיך חיות ונשמה בבחינת חיי, שהן שמונה עשרה החוליות וכו').

16 ג והנה חיי חוליות הנ"ל הם כלים פנימיים ומהם מתפשט אח"כ האור בחיצוניות הכלים ומספר כולם רמ"ח שהם רמ"ח מ"ע [מצות עשה] שנק' רמ"ח אברים דמלכא

ג. והנה, שמונה-עשרה החוליות שהוזכרו לעיל הן כלים פנימיים, ומהן מתפשט אחר כך האור אל החיצוניות של הכלים. מספרם הכולל הוא רמ"ח — רמ"ח מצוות עשה, הנקראות רמ"ח איברי המלך,

שהם בחי' אברים וכלים להמשכת האור [ועיין מה שכתוב מענין רמ"ח אברים וכלים בביאור על פי משה ידבר בפרשה יתרו] וזהו ענין הנזכר לעיל שהמצות צריכות כוונה והתפלה היא בחינת הכוונה בכלל.

שהם בחינת איברים וכלים להמשכת האור [ועיין מה שכתוב בעניין רמ"ח איברים וכלים בביאור על הפסוק "משה ידבר" בפרשת יתרו]. וזהו העניין שהוזכר לעיל, שהמצוות צריכות כוונה, והתפילה היא בחינת הכוונה בכלל.

17 והענין כי אנו אומרים אשר קדשנו במצותיו שעל ידי המצות ממשיכים גילוי בחינת קדושה עליונה דאור א"ס למטה

ההסבר הוא שאנו אומרים: "אשר קידשנו במצוותיו", שכן באמצעות המצוות אנו ממשיכים למטה גילוי של בחינת הקדושה העליונה של אור אין סוף;

לכן צריכים כוונה כי המצוה היא האבר והכלי והכוונה הוא המשכת האור בתוך הכלי וכמ"ש בס"ב [בספר של בינונים] פל"ח בהג"ה [בהגהה] בשם הע"ח [העץ חיים]

לכן המצוות זקוקות לכוונה: המצווה היא האיבר והכלי, והכוונה היא המשכת האור לתוך הכלי, כפי שכתוב בספר של בינונים, פרק ל"ח, בהגהה, בשם עץ חיים.

וזהו שבדרך כלל התפלה היא הכוונה לפי שבה ועל ידה נמשך כללות גילוי האור שזהו ענין ברכאן דצלותא בא"י [ברוך אתה ה'] שממשיכים להיות ברוך ונמשך אתה אור א"ס ממש

וזהו הטעם לכך שבאופן כללי התפילה היא הכוונה, שכן בה ובאמצעותה נמשכת כללות גילוי האור. זהו ענין ברכות התפילה: "ברוך אתה ה'" — שאנו ממשיכים, כדי ש"אתה", אור אין סוף עצמו, יהיה "ברוך" וימשך;

והיינו ע"י שם הוי' ואח"כ ע"י קיום המצות כל היום ממשיכים האור בפרט להתלבש במצוה פרטית שהיא אבר א' מרמ"ח אברים דמלכא (ועמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו)

והדבר נעשה באמצעות שם הוי'. לאחר מכן, בקיום המצוות במשך היום, אנו ממשיכים את האור באופן פרטי, כדי שיתלבש במצווה מסוימת, שהיא אחד מאיברי המלך — רמ"ח איבריו (וראו מה שכתוב על הפסוק "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו");

והוא ממש כנ"ל במשל החוה"ש [החוט השדרה] שבו נמשך החיות מן המוחין אשר במוחין היא עיקר משכן והשראת הנשמה ומשם נמשך החיות בחוט השדרה הנמשך ממוח הדעת ואח"כ נמשך ממנו בכל רמ"ח אברים

וזהו ממש כמו במשל חוט השדרה שהוזכר לעיל: דרכו נמשכת החיות מן המוח, שכן המוח הוא מקום משכנה והשראתה העיקרי של הנשמה. משם נמשכת החיות אל חוט השדרה, הנמשך ממוח הדעת, ולאחר מכן היא נמשכת ממנו לכל רמ"ח האיברים.

וזהו ענין ברכת המצות שהיא בחי' הכוונה בפרט לכל מצוה בא"י [ברוך אתה ה'] אמ"ה [אלקינו מלך העולם] אשקב"ו [אשר קדשנו במצותיו וצונו] כו' שיהי' [שיהיה] נמשך המשכה זו באותו אבר וכלי מרמ"ח אברים דמלכא שהוא המצוה ההיא.

וזהו ענין ברכת המצוות: היא בחינת הכוונה הפרטית לכל מצווה, "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר קידשנו במצוותיו וציוונו" וכו' — כדי שהמשכה זו תימשך אל אותו איבר וכלי מרמ"ח איברי המלך, שהוא המצווה המסוימת.

18 ועמ"ש מענין גודל מעלת הכלים בביאור ע"פ וקבל היהודים. אך כללות הכוונה והמשכת האור זהו בחי' התפלה שהיא בחי' נשמה וחיות למעשה המצות

ועיינו כמה שנכתב על מעלתם הגדולה של הכלים בביאור על הפסוק "וקיבל היהודים". אולם הכוונה והמשכת האור בכללותן הן בחינת התפילה, שהיא בחינת נשמה וחיות למעשה המצוות.

ולכן ההולדה להוליד בדומה לו ממש שהיא המשכה ממהות הנפש ועצמותה המלוכשת במוחין הוא נמשך ע"י חוט השדרה דייקא.

ולכן, ההולדה — להוליד ילד הדומה לאדם עצמו ממש — שהיא המשכה מעצם הנפש וממהותה, המלוכשת במוחין, נמשכת דווקא באמצעות חוט השדרה.

19 וזהו ובדעת חדרים ימלאו חדרים הן הכלים שכללותן ג' בחי' חסד דין רחמים ר"ת [ראשי תיבות] חדר

וזהו [הפירוש של] "ובדעת חדרים ימלאו": ה"חדרים" הם הכלים, שכללותם שלוש בחינות — חסד, דין ורחמים, שראשי התיבות שלהן הם חדר;

וזהו ענין ג' קוין שהם כללות מעשה המצות על שלשה דברים העולם עומד כו' אך הן בחי' כלים וחדרים וכדי להיות חדרים ימלאו

וזהו ענין שלושת הקווים, שהם כללות קיום המצוות: "על שלושה דברים העולם עומד" וכו'. אלא שהם בחינת כלים וחדרים; וכדי שה"חדרים ימלאו",

דהיינו המשכת האור בהכלים זהו ע"י הדעת שהוא התפלה ולכן התחלת י"ב ברכות אמצעיות דתפלה הוא חונן הדעת כו' ועמ"ש ע"פ ואלה המשפטים.

כלומר, המשכת האור אל תוך הכלים נעשית באמצעות הדעת, שהיא התפילה. לכן שתי-עשרה הברכות האמצעיות בתפילה מתחילות ב"חונן הדעת" וכו'. וראו מה שכתוב על הפסוק "ואלה המשפטים".

20 ולכן התפלה אינה במנין המצות דאורייתא כי המנין שאנו מונין היינו הכלים והאברים אכן התפלה

שהיא הכוונה אינה שייך למנותה בפ"ע [בפני עצמו]

לכן תפילה אינה נמנית במנין המצוות מן התורה, שכן המנין שאנו מונים הוא של הכלים והאיברים; ואילו תפילה, שהיא הכוונה, אינה שייכת להימנות בפני עצמה,

כי היא נשמת הכלים וע"ד שכתב בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב פ"א אות ד' בענין הדעת שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כי אין אנו מונין אלא מה שיש בו כלי

מפני שהיא נשמת הכלים; בדומה למה שנכתב בעץ חיים, שער כ"ב, פרק א, אות ד, בענין דעת, שאינה נמנית במנין עשר הספירות, שכן אין אנו מונים אלא את מה שיש לו כלי,

אבל הדעת בחי' נשמה בלי כלי כו' ע"ש ועמ"ש בפ"י לשון כוונה ע"פ צוארך בחרוזים.

אבל דעת היא בחינת נשמה בלי כלי וכו'; עיין שם. ועיין גם במה שנכתב על פירוש המילה "כוונה" בפסוק "צוארך בחרוזים".

אך הנה ענין מעלת תלמוד תורה שכנגד כולן היינו שהיא בחינת פנימית הכלים והמצות הם חיצוניות הכלים צדקה וגמ"ח [וגמילות חסדים] חסד דרועא ימינא כו'

אולם מעלתה של התורה, שעליה נאמר שהיא "כנגד כולן", היא שהיא בחינת פנימיות הכלים, ואילו המצוות הן חיצוניות הכלים: צדקה וגמילות חסדים הן "חסד, הזרוע הימנית" וכו'.

(ועמ"ש עוד מענין תפלה ותורה ע"פ כי תבאו אל הארץ ושבתה הארץ בפ"י מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

(ועיין עוד כמה שנכתב בעניין תפילה ותורה על הפסוק "כי תבואו אל הארץ... ושבתה הארץ", בביאור מאמר חז"ל: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו".)

ובמ"א נתי' [נתבאר] איך שהתורה היא למעלה מהתפלה אף שהתפלה הוא המשכת הדעת כי יש פנים ואחור פנים הוא בחי' עסק התורה כי אורייתא מחכמה נפקת וחכמת אדם תאיר פניו ועמ"ש ע"פ צאינה וראינה בענין להצהיל פנים משמן.

ובמקום אחר נתבאר כיצד התורה למעלה מן התפילה, אף שהתפילה היא המשכת הדעת: יש פנים ואחור. הפנים הם בחינת העיסוק בתורה, שכן "אורייתא מחכמה נפקת", ו"חכמת אדם תאיר פניו"; ועיין כמה שנכתב על הפסוק "צאינה וראינה" בעניין "להצהיל פנים משמן".

אך מקודם לזה צ"ל בחי' אחור וכמ"ש ע"פ זכור את אשר עשה לך עמלק בחי' לכתך אחרי כו' ואחור היינו בחי' תפלה כי חיי ברכאן דצלותא

אולם לפני כן צריכה להיות בחינת האחור, כפי שנכתב על הפסוק "זכור את אשר עשה לך עמלק", בבחינת "לכתך אחרי" וכו'. האחור הוא בחינת תפילה, שכן שמונה עשרה ברכות התפילה

שהם כנגד חיי חוליות שבשדרה שבהם נמשך חוט השדרה כ"ז [כל זה] הוא בבחי' עורף ואחוריים וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כמין שני פולין מונחין ע"פ הקדרה דהיינו מקום חבור הצוואר והגלגלת בעורף ושם נמשך החוט השדרה ממוח הדעת

מקבילות לשמונה עשרה חוליות שבעמוד השדרה, שבהן נמשך חוט השדרה; כל זה הוא בבחינת העורף והאחוריים. וכמאמר חז"ל, "כמין שני פולין מונחין על פי הקדרה", כלומר, במקום חיבור הצוואר והגולגולת, בעורף; ושם נמשך חוט השדרה ממוח הדעת.

כי תלת מוחין חב"ד [חכמה בינה ודעת] שבתלת חללין דגלגלתא ב' מוחין חו"ב [חכמה ובינה] הם מלפנים ומוח הדעת באחוריים באמצע ב' המוחין חו"ב [חכמה ובינה] ומבחי הדעת נמשך בחי' האהוי"ר [אהבה ויראה] שבתפלה

שלושת המוחות חכמה, בינה ודעת שבשלושת חללי הגולגולת: שני המוחות, חכמה ובינה, נמצאים מלפנים, ומוח הדעת נמצא מאחור, באמצע בין שני המוחות חכמה ובינה; ומבחינת הדעת נמשכת בחינת אהבה ויראה שבתפילה.

כי ואהבת לשון אבה שהוא רצון ונמשך מהדעת שממשיך בחי' רצון העליון כי דעת הוא לשון רצון שדעת ורצון הכל ענין אחד כמ"ש רק אתכם ידעתי מכל משפחות כו' שהפ"י שבחר ורצה בנו.

"ואהבת" קשורה למילה "אבה", שפירושה רצון, והיא נמשכת מן הדעת, שממשיכה את בחינת הרצון העליון. דעת היא לשון רצון, שכן דעת ורצון הם עניין אחד, כמו שכתוב: "רק אתכם ידעתי מכל המשפחות" וגו' — כלומר, הוא בחר בנו ורצה בנו.

כי דעת לשון התקשרות והתחברות כו' ולכן בחינת ואהבת לשון רצון נמשך מבחי' הדעת וההתבוננות בתפלה. אך הרצון הוא עדיין בחי' אחוריים לגבי התענוג עליון שהוא בחי' פנים ועל מעלת הרצון נאמר כי עם קשה עורף אתה.

דעת היא לשון התקשרות והתחברות וכו'. לכן בחינת "ואהבת", שהיא לשון רצון, נמשכת מבחינת הדעת ומההתבוננות שבתפילה. אך הרצון עדיין בבחינת אחוריים ביחס לתענוג העליון, שהוא בחינת פנים; ועל מעלת הרצון נאמר: "כי עם קשה עורף אתה".

וזהו ענין בעבודה קשה שעבודה שבלב זו תפלה לצעוק אל ה' צריכה להיות קשה לעמוד נגד כל מונע מבית ומבחוץ כו' כמ"ש במ"א. וזהו ענין קשה עורף הוא ועל כן וסלחת המשכת י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שאחר שמו"ע [שמונה עשרה].

וזהו ענין "בעבודה קשה": עבודת הלב, שהיא התפילה, שבה צועקים אל ה', צריכה להיות קשה, כדי לעמוד איתן מול כל מה שמפריע, מבפנים ומבחוץ וכו', כפי שנתבאר במקום אחר. וזהו ענין "קשה עורף הוא", ולכן "וסלחת" — המשכת י"ג מידות הרחמים לאחר תפילת שמונה עשרה.

אך ע"י התורה נמשך בחי' תאיר פניו התגלות תענוג עליון כמ"ש ואהיה שעשועים כו' ושעשועי את בני אדם כו' והיינו ע"י התעוררות הרצון בתחלה ע"י התפלה דייקא וכמ"ש במ"א ע"פ חכלילי עינים

אך באמצעות התורה נמשכת בחינת "תאיר פניו" — גילוי התענוג העליון, כמו שכתוב: "ואהיה שעשועים" וגו', "ושעשועי את בני אדם" וגו'. והדבר נעשה באמצעות התעוררות הרצון תחילה, דווקא על ידי התפילה, כפי שנתבאר במקום אחר על הפסוק "חכלילי עיניים",

כי התענוג הוא שייך אחר מילוי הרצון שכשנתמלא רצונו כו' משא"כ אם לא היה לו תשוקה כו' כ"ז [כל זה] נתבאר במ"א וצ"ע [וצריך עיון] לקשר זה עם משי"כ [מה שכתוב].

שכן התענוג שייך לאחר מילוי הרצון: כאשר רצונו התמלא וכו'. אבל לא כך הוא אם לא הייתה לו תשוקה וכו'. כל זה נתבאר במקום אחר, ויש לעיין כיצד לקשר זאת עם מה שנכתב [כאן].

וי"ל [ויש לומר] כי יש תורה ויש תורה היינו כשעוסק רק פ"א שחרית ופ"א ערבית בהלכות פסוקות לקיים מצות והגית בו כו' א"כ היא מצוה ע"ד כל המצוי [המצות / המצוה] שהן בחיי אברים וכלים

ויש לומר שיש תורה ויש תורה. כלומר, כאשר אדם לומד רק פרק אחד בבוקר ופרק אחד בערב, הלכות פסוקות, כדי לקיים את המצווה "והגית בו" וכו', הרי זו מצווה כמו כל המצוות, שהן בבחינת איברים וכלים;

רק שמ"מ היא בחיי אברים הפנימיים שהחיות תלוי בהן ממש ולכן לא ויתר על ביטול תורה כו' ומ"מ התפלה שהיא המשכת הדעת נק' אור לגבי אברים הפנימיים ג"כ.

אלא שלמרות זאת, היא בבחינת האיברים הפנימיים, שהחיות תלויה בהם ממש, ולכן לא ויתרו על ביטול תורה וכו'. ואף על פי כן, התפילה, שהיא המשכת הדעת, נקראת אור גם ביחס לאיברים הפנימיים.

אבל כשעוסק רוב היום בתורה להגיע למצות ידיעת התורה בעיון התלמוד אז תורתו היא בחינת חכמה מוחא ממש שלמעלה מבחי" אברים ולכן התפלה אע"פ [אף על פי] שהיא הדעת נקרא אחור לגבי חכמה עילאה ממש כו'

אבל כאשר אדם עוסק בתורה רוב היום כדי לקיים את מצוות ידיעת התורה באמצעות עיון מעמיק בתלמוד, התורה שלו היא בחינת חכמה — המוח עצמו, שלמעלה מבחינת האיברים. לכן התפילה, אף שהיא בחינת דעת, נקראת אחור ביחס לחכמה עילאה ממש וכו'.

וכן כתוב בהלכות תלמוד תורה שהידיעה היא מצוה בפ"ע [בפני עצמו] והדבור וההגיון בה מצוה בפ"ע [בפני עצמו]. וגם כמ"ש במ"א ע"פ סלסלה ותרוממך שהתורה נקרא לבושים עוטה אור כשלמה לבושיי [לבושין / לבושים] כתלג חור.

וכך כתוב בהלכות תלמוד תורה: ידיעת התורה היא מצוה בפני עצמה, והדיבור והעיון בה הם מצווה בפני עצמה. וכן כתוב במקום אחר, על הפסוק "סלסלה ותרוממך", שהתורה נקראת לבוש: "עוטה אור כשלמה", "לבושיה כתלג חור".

אכן עיי' עיון התלמוד שזהו פי' סלסלה על ידי זה מתרוממת נפש האדם לבחינת מקור התורה שהוא בחי' שער רישי' [רישיה] כעמר נקא למעלה מבחינת לבוש שהיא נוגעת לעצמיות אור א"ס ב"ה ממש.

אולם באמצעות עיון בתלמוד, שזהו פירוש "סלסלה", מתרוממת נפש האדם אל מקור התורה, בחינת "שער רישיה כעמר נקא", שלמעלה מבחינת לבוש, ונוגעת בעצמות אור אין סוף ברוך הוא ממש.

ומ"מ התפלה אף שנקרא אחור לגבי בחינה זו אעפ"כ [אף על פי כן] א"א לבא ולהמשיך מבחינת פנים כי אם עיי' שיהיה תחלה הרצון בתפלה כו'

ובכל זאת, אף שהתפילה נקראת אחור ביחס לבחינה זו, אי אפשר להגיע אל בחינת פנים ולהמשיך ממנה אלא אם כן תחילה מתעורר הרצון בתפילה וכו'.

כמו עד"מ באדם אף שהטפה נמשכת מהמוח מבחינת חכמה מ"מ אי אפשר שיהיה המשכה זו מהחכמה כ"א עיי' הדעת והאדם ידע בחינת התקשרות כו'

כמו למשל באדם: אף שהטיפה נמשכת מן המוח, מבחינת חכמה, בכל זאת אי אפשר שתהיה המשכה זו מן החכמה אלא באמצעות הדעת — "והאדם ידע", שהיא בחינת התקשרות וכו'.

כך התפלה בתקיעת הדעת בהתבוננות גדולת ה' וההתקשרות בבחינת ביטול עיי' כשעוסק אח"כ בתורה ממשיך מבחינת חכמה עילאה ועיי' נאמר יעשה שלום לי כו' המשכת הח"ע [החכמה עילאה] בכנס"י [בכנסת ישראל] כו'.

כך גם התפילה: באמצעות התקשרות הדעת בהתבוננות בגדולת ה' ובהתקשרות בבחינת ביטול, כאשר האדם עוסק אחר כך בתורה, הוא ממשיך מבחינת חכמה עילאה. ועל כך נאמר "יעשה שלום ליי וכו' — המשכת חכמה עילאה בכנסת ישראל וכו'.

ועוד זאת כי יש תפלה ויש תפלה היינו יש בחינת אהבה שמוגבלת בכלי והיא בחינת מדות הנמשכים מהשכל על ידי הדעת.

ועוד: יש תפילה ויש תפילה. כלומר, יש בחינת אהבה המוגבלת בכלי, והיא בחינת מדות הנמשכות מן השכל באמצעות הדעת.

אכן בחי' בכל מאדך ורעותא דליבא הוא בחינת מדות שלמעלה מהשכל הנמשכים ע"י דעת עליון כו' כמ"ש במ"א פ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים ועי"ז מעורר וממשיך מבחינת כתר שלמעלה מהחכמה אולם בחינת "בכל מאדך" ו"רעותא דליבא" היא בחינת מדות שלמעלה מן השכל, הנמשכות באמצעות דעת עליון וכו', כפי שכתוב במקום אחר, בפרשת תולדות, בביאור על הפסוק "מים רבים". באמצעותה מעוררים וממשיכים מבחינת כתר, שלמעלה מן החכמה.

שהיא התורה וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי כו' גבי ענין חסידים הראשונים שהיו שוהין בתפלתן ט' שעות ביום כו' ע"ש):

שהיא התורה, וכמו שכתוב במקום אחר, בביאור על הפסוק "שישים המה מלכות" וכו', "אחת היא יונתי" וכו', בענין החסידים הראשונים שהיו שוהים בתפילתם תשע שעות ביום וכו'; עיינו שם.)

21 ד והנה כל סדר התפלה שעד שמו"ע [שמונה עשרה] היא הכנה לשמו"ע [לשמונה עשרה] דהיינו כדי שיוכל להתפלל שמו"ע [שמונה עשרה] בכוונה מרעותא דליבא שבאמרו בא"י [ברוך אתה ה'] יהיה הבקשה באמת שיחפוץ מרעותא דליבא שיהי' [שיהיה] גילוי שם הוי'

ד. כל סדר התפילה עד תפילת שמונה עשרה הוא הכנה לתפילת שמונה עשרה. כלומר, מטרתו לאפשר לאדם להתפלל תפילת שמונה עשרה בכוונה, מתוך רצון הלב, כך שכאשר הוא אומר "ברוך אתה הוי'", בקשתו תהיה אמיתית: שהוא ירצה, מתוך רצון הלב, שתהיה התגלות של שם הוי'.

לכן כדי שיגיע האדם למדרגה זו תיקנו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] מתחלה לומר פסוד"ז [פסוקי דזמרה] וברכות ק"ש [קריאת שמע] כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל.

לכן, כדי שהאדם יגיע למדרגה זו, תיקנו חז"ל לומר תחילה פסוקי דזמרה וברכות קריאת שמע, כדברי חז"ל: "לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואחר כך יתפלל".

22 והענין כי הנה פסוד"ז [פסוקי דזמרה] וברכת יוצר מזכירים אנו מן השירה והשבח שהמלאכים משבחים ואומרים ביראה ג"פ [ג' פעמים] קדוש כו'.

הביאור הוא שבפסוקי דזמרה ובברכת יוצר אנו מזכירים את השירה והשבח שבהם המלאכים משבחים ואומרים ביראה שלוש פעמים "קדוש" וכו'.

דהיינו איך שהוא ית' קדוש ומובדל ואינו מושג דלית מחשבה תפיסא ביה ואין ערוך אליו כלל. והאופנים ברעש גדול מזה שמשיגים קצת איך שהוא קדוש כו'.

כלומר, כיצד הוא ית' קדוש ונבדל ואינו ניתן להשגה, שהרי "אין מחשבה תופסת בו", ואין לו כל ערך אליו. והאופנים הם "ברעש גדול" משום שהם משיגים במידה מסוימת כיצד הוא קדוש וכו'.

והנה המלאכים נק' עומדים כמ"ש ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה וכנודע בפ"י ענין עצי שטים עומדים

והנה, המלאכים נקראים "עומדים", ככתוב: "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה", וכידוע מן ההסבר על "עצי שיטים עומדים",

והיינו שהם רק במדרגת ובחיי רגלים בלבד (וכמ"ש ג"כ ע"פ ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו כו' והוא מבואר בזהר)

כלומר, הם נמצאים רק במדרגה ובבחינה של רגליים בלבד (וכך כתוב גם על הפסוק "ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו" וכו', והדבר מבואר בזהר)

(פ' לך דפ"ו ע"א) מאן רגליו אלין מלאכין כו' וישראל שלמטה הם בבחי' ומדרגת הראש

(פרשת לך לך, דף פ"ו ע"א): "מי הם רגליו? אלה המלאכים" וכו'. וישראל שלמטה הם בבחינה ובמדרגה של ראש,

כי ישראל היינו לי ראש ישראל עלו במחשבה ולכך כאשר ישים האדם אל לבו איך שבחי' המלאכים ואופנים כו'

שהרי ישראל פירושו "לי ראש"; "ישראל עלו במחשבה". לכן, כאשר אדם שם אל לבו כיצד המלאכים והאופנים וכו',

אשר הם בחי' רגלים לבד עומדים באהוי"ר [באהבה ויראה] גדולה וברעש גדול אומרים קדוש וברוך כו' מהתפעלות בהשגתם בגדולת א"ס ב"ה.

שהם בבחינת רגליים בלבד, עומדים באהבה ויראה גדולות וב"רעש גדול" אומרים "קדוש" ו"ברוך" וכו', מתוך התפעלותם מהשגתם בגדולת אין סוף ברוך הוא,

23 וישראל שהם בחי' הראש הם בבחי' שינה וכמ"ש היינו כחולמים שאחר התפלה חולפת ועוברת

האהבה רק כל ישעו וכל חפצו למלאות צרכי הגוף ועושים מצרכי הגוף עיקר כו'

ואילו ישראל, שהם בחינת הראש, נתונים במצב של שינה, ככתוב: "היינו כחולמים". לאחר התפילה האהבה חולפת ונעלמת, וכל ישעו וכל חפצו אינם אלא למלא את צרכי הגוף, והם עושים את צרכי הגוף לעיקר וכו';

עיי' יתמרמר לבו מאד בקרבו מירידה זו שירדה הנשמה מאיגרא רמה כו' עליונים למטה כו' ויתעורר מזה לצעוק אל ה' בצר לו מנקודת לבו ברעותא דליבא אליו ית'.

על ידי כך לבו יתמרמר מאוד בקרבו על ירידה זו, שבה ירדה הנשמה "מאיגרא רמה" וכו', וה"עליונים למטה" וכו'; ומתוך כך יתעורר לצעוק אל ה' בעת צרתו, מנקודת לבו, ברצון הלב, אליו יתברך.

24 וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש. היינו בהתבוננו

בירידה גדולה זו שהראש נשפל מאד למטה שכיבת לעפרא וזהו כובד ראש

וזהו שאמרו חז"ל: "אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש". כלומר, כשהוא מתבונן בירידה הגדולה הזאת, שבה הראש מושפל מאוד למטה, "שוכב לעפר", וזהו כובד ראש;

ומזה יבא לידי הכנעה ושפלות גדולה והיינו פי' כובד ראש כפשוטו ועיי' יבא לבחי' ויצעקו אל ה' בצר להם להתעורר בתשובה מרעותא דליבא לשוב אל ה' ממש

ומתוך כך יבוא לידי הכנעה ושפלות גדולה, וזהו פירוש "כובד ראש" כפשוטו. ועל ידי כך יבוא לבחינת "ויצעקו אל ה' בצר להם", להתעורר לתשובה מתוך רצון הלב, ולשוב אל ה' ממש.

וזהו בחי' ואהבת בכל לבבך שבק"ש [שבקריאת שמע] ועיי' כ"ז [כל זה] יוכל לבקש אח"כ באמת לאמתו בשמו"ע [כשמונה עשרה] בא"י [ברוך אתה ה'] שיהיה גילוי אור א"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות למטה.

וזהו בחינת "ואהבת בכל לבבך" שבקריאת שמע. ועל ידי כל זאת יוכל אחר כך לבקש באמת לאמיתה בתפילה שמונה עשרה: "ברוך אתה הוי"ו — שיתגלה למטה אור אין סוף ברוך הוא, שלמעלה מהשתלשלות.

וכ"ז [וכל זה] הוא ענין עבודה שבלב זו תפלה ואח"כ צ"ל כלים לגילוי האור וזהו ענין לעבדה זו רמ"ח מ"ע [מצות עשה] להמשיך האור בכלים להיות דירה בתחתונים.

וכל זה הוא ענין "עבודה שבלב, זו תפילה". ואחר כך דרושים כלים לגילוי האור; וזהו ענין "לעבדה" — אלו רמ"ח מצוות עשה": להמשיך את האור לתוך כלים, כדי שתהיה דירה בתחתונים.

והנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **יפה שעה א' בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העוה"ב** [העולם הבא] **כי עוה"ב** [עולם הבא] **הוא רק בחי' זיו השכינה היינו זיו והארה בעלמא שמזה נהנין הנשמות ומתענגין.**

והנה אמרו חז"ל: **"יפה שעה אחת בתשובה ובמעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא"**. שכן העולם הבא הוא רק בחינת **"זיו השכינה"**, כלומר, הארה וזיו בלבד, שממנו נהנות הנשמות ומתענגות.

אבל ע"י התשובה ממשיכים גילוי א"ס ב"ה ממש שהוא מקור האור והזיו שאינה אלא הארה לבד אבל על ידי תשובה ממשיכים גילוי של אין סוף ברוך הוא עצמו, שהוא מקור האור והזיו, שאינם אלא הארה בלבד.

וזה ענין משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] **ע"פ ויניחהו בג"ע** [בגן עדן] **לעבדה זו רמ"ח מ"ע** [מצות עשה]

שע"י המצות ממשיכי [ממשיכים / ממשיכין] **תוספת אור רב בג"ע** [בגן עדן] **מא"ס ב"ה שהוא מקור הזיו** וזהו פירוש דברי חז"ל על הפסוק **"ויניחהו בגן עדן לעבדה"**: **"זו רמ"ח מצוות עשה"** — שעל ידי המצוות ממשיכים תוספת אור רב לגן עדן מאין סוף ברוך הוא, שהוא מקור הזיו;

וזהו העבודה של **הג"ע** [הגן עדן] **שמוסיפים בו אור רב ע"י המצות כו'.** (ועמ"ש מזה בביאור ע"פ וידבר משה אל ראשי המטות).

וזו ה"עבודה" של גן עדן: להוסיף בו אור רב באמצעות המצוות וכו'. (וראו מה שנכתב על כך בביאור על הפסוק **"וידבר משה אל ראשי המטות"**).

והנה מכ"ז [מכל זה] **נתבאר פי' וענין לשון עבודה מה ענינה שהוא להמשיך גילוי אור א"ס למטה דירה בתחתונים וכן תוספת אור בג"ע** [בגן עדן] **כו'.**

והנה מכל זה התבאר פירושו ומשמעותו של המונח **"עבודה"**: ענינה להמשיך גילוי של אור אין סוף למטה, דירה בתחתונים, וכן תוספת אור בגן עדן וכו'.

והיינו ע"י קיום המצות עשין וליית [ולא תעשה]. אך מצות צריכות כוונה והיא בחי' התפלה בא"י [ברוך אתה ה'] **להמשיך האור ע"י עבודה שכלב וכמ"ש אם ישים אליו לבו ורוחו ונשמתו אליו יאסוף.**

וזה נעשה באמצעות קיום מצוות עשה ומצוות לא תעשה. אך המצוות צריכות כוונה, וזו בחינת התפילה: **"ברוך אתה הוי"ו, כדי להמשיך את האור באמצעות עבודת הלב; וכמו שנאמר: "אם ישים אליו לבו, רוחו ונשמתו אליו יאסוף"**.

וכדי שיהיה הבקשה בשמו"ע [בשמונה עשרה] בא"י [ברוך אתה ה'] באמת לאמתו צ"ל תחלה פסוד"י [פסוקי דזמרה] וברכות ק"ש [קריאת שמע] וק"ש [וקריאת שמע] עצמה וכנ"ל.

וכדי שהבקשה בתפילת שמונה עשרה, "ברוך אתה הוי", תהיה אמיתית לאמתו, צריך להקדים לה את פסוקי דזמרה, את ברכות קריאת שמע ואת קריאת שמע עצמה, כפי שנתבאר לעיל.

26 והנה כ"ז [כל זה] הוא בחי' ומדרגת יעקב עבדי. שהוא הממשיך להיות בחי' דירה בתחתונים ע"י תפלה ומצות. לכן נק' יעקב שהוא בחי' י' עקב.

והנה, כל זה הוא הבחינה והמדרגה של "יעקב עבדי", הממשיך שתהיה דירה בתחתונים באמצעות תפילה ומצוות. לכן הוא נקרא יעקב, כלומר הבחינה של יו"ד-עקב (יו"ד ועקב).

והיינו עד"מ חוט השדרה הנמשך מהמוח ומתפשט עד הרגלים לפי שהחוט מגיע עד גיד הנשה ושם הוא מתפצל ויורד ברכים ורגלים. וזהו ענין היו"ד שנמשך עד בחי' עקב.

כלומר, על דרך משל, חוט השדרה הנמשך מן המוח ומתפשט עד הרגליים: החוט מגיע עד גיד הנשה, ושם הוא מתפצל ויורד לירכיים ולרגליים. זהו עניינה של היו"ד הנמשכת עד הבחינה של עקב.

27 והנה היו"ד הוא נקודה אוכמא דלית ביה חיוורא כלל והוא נמשך מבחי' ישת חשך סתרו שמורה על בחי' סתימו שאינו מושג כלל.

היו"ד היא "נקודה שחורה שאין בה לבן כלל", והיא נמשכת מבחינת "שם חושך סתרו", המורה על בחינת הסתום, שאינו מושג כלל.

והעבודה היא להמשיך בחי' זו למטה דהיינו להתלבש גם בעוה"ז ממש שהוא בחי' עקביים. והיינו ע"י המצות מעשיות שנעשו מדברים גשמיים ממש דבחי' עקביים ואור א"ס ב"ה שורה ונמשך ומתלבש בהן העבודה היא להמשיך בחינה זו למטה, כלומר, שתתלבש גם בעולם הזה ממש, שהוא בחינת העקביים. הדבר נעשה באמצעות המצוות המעשיות, שמקיימים בדברים גשמיים ממש, שהם בבחינת עקביים, ובהם שורה אור אין סוף ברוך הוא, נמשך ומתלבש;

וזהו י' עקב שהיו"ד מתלבש בבחי' עקביים (ועמ"ש סד"ה וישב יעקב בארץ כו' וכד"ה הבאים ישרש יעקב).

וזהו י' עקב: היו"ד מתלבשת בבחינת עקביים (ועיינו במה שנתבאר בסוף המאמר המתחיל "וישב יעקב בארץ" וכו', ובמאמר המתחיל "הבאים ישרש יעקב").

אך כדי להמשיך זה ע"י המצות צ"ל בתחלה התפלה שהיא בחי' התעוררות רעותא דליבא כי יש ד' מדרגות רצון ומחשבה דבור ומעשה וכדי להמשיך מבחי' היו"ד למטה

אלא שכדי להמשיך זאת באמצעות המצוות, התפילה צריכה לבוא תחילה; היא בחינת התעוררות רצון הלב. הרי יש ארבע מדרגות: רצון ומחשבה, דיבור ומעשה; וכדי להמשיך מן היו"ד למטה,

שהוא בחי' גילוי והמשכת רצון העליון המלוכש בחכמה עילאה היא דוקא ע"י רעותא דליבא בחי' ועמך לא חפצתי ועי"ז ממשיכים אח"כ גילוי בחי' רצון

שהיא בחינת גילוי והמשכת הרצון העליון המלוכש בחכמה עילאה, הדבר נעשה דווקא באמצעות רצון הלב, כבחינת "ועמך לא חפצתי"; ועל ידי כך ממשיכים לאחר מכן גילוי של בחינת הרצון העליון

העליון ע"י המצות להיות אשר קדשנו במצותיו וצונו שיומשך בחי' קדש העליון שהוא בחי' יו"ד הנ"ל למטה ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על תפילתי שתהא סמוכה למטתי כו'.

באמצעות המצוות, כדי שיהיה "אשר קדשנו במצותיו וציונו" — שבחינת הקדושה העליונה, שהיא היו"ד הנזכרת לעיל, תימשך למטה. ולכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה: "על תפילתי שתהא סמוכה למיטתי" וכו'.

(עו"ל [עוד יש לומר] כמ"ש בפי אחרי בד"ה כי ביום הזה יכפר. כי תפלה ותורה וצדקה הם נגד ג' בחי' מחשבה ודיבור ומעשה וזהו ענין בראתיו יצרתיו אף עשיתיו.

(אפשר לומר עוד, כפי שנכתב בפרשת אחרי, במאמר המתחיל "כי ביום הזה יכפר": התפילה, התורה והצדקה מכוונות כנגד שלוש הבחינות מחשבה, דיבור ומעשה; וזהו פירוש "בראתיו יצרתיו אף עשיתיו".

ולכן ההמשכה צ"ל כסדר שמתחלה ממשיכים היו"ד והרצון עליון במחשבה שהוא ע"י התפלה שעיקרה עבודה שבלב כו').

ולכן ההמשכה צריכה להיות לפי הסדר: תחילה ממשיכים את היו"ד ואת הרצון העליון אל המחשבה, באמצעות התפילה, שעיקרה עבודה שבלב וכו').

והנה על בחי' ומדרגה זו דיעקב עבדי לא הביט און ביעקב פי' און הוא המרמה והרמאות

על בחינה ומדרגה זו של "יעקב עבדי" נאמר: "לא הביט און ביעקב". כלומר, און הוא מרמה ותחבולה,

כמו ואיש און מחשבותיו שהוא מחשבות והרהורין בישין שלעומת בחי' מחשבה טובה דתפלה שהיא עבודה שכלב ובחי' מחשבה דקדושה .

כמו בפסוק "ואיש און מחשבותיו". כלומר, מחשבות והרהורים רעים, שהם ההפך מבחינת המחשבה הטובה שבתפילה, שהיא עבודת הלב, ומבחינת המחשבה שבקדושה.

28 וזהו און אם ראיתי בלבי וכן בדבור שלעומת זה כמ"ש דברי פיו און ומרמה. וכן במעשה כמ"ש פועלי און.

וזהו "אילו ראיתי עוול בלבי". וכן בדיבור, שהוא היפוכו, כמו שכתוב: "דברי פיו עוול ומרמה". וכן במעשה, כמו שכתוב: "פועלי עוול".

וכשהאדם מתבונן בתפלה בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] שבנפשו בגדולת ה' עומדים כנגדו מחשבות זרות דסט"א [דסטרא אחרא] שהם מחשבות איש און הנ"ל והרהורין הרעים [ועיין בזהר פ' בלק דרי"א ע"א ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם]

וכאשר אדם מתבונן בתפילה, באמצעות חכמה, בינה ודעת שבנפשו, בגדולת ה', ניצבות כנגדו מחשבות זרות של סטרא אחרא, שהן מחשבותיו של "איש און" הנזכר לעיל, והרהורים רעים [ועיין בזהר, פרשת בלק, רי"א ע"א, ובמקדש מלך שם];

אמנם גדול כח בחי' יעקב גם מצד עצמו כי יש יתרון להקדושה על סט"א [סטרא אחרא] כיתרון האור כו' והעיקר כי ה' אלקיו עמו והוא העזר מלמעלה.

אך גדול כוח בחינת יעקב גם מצד עצמה, שכן לקדושה יש יתרון על סטרא אחרא, "כיתרון האור" וכו'; והעיקר הוא ש"הוי' אלקיו עמו", וזוהי העזרה מלמעלה.

29 וזהו לא הביט און ביעקב שלא יוכל האון להביט בבחי' יעקב ולבלבלו כי לא יוכל לו אלא נפל יפול לפניו [וע' לעיל בפ' וישלח ע"פ ויאבק איש].

וזהו "לא ראה עוול ביעקב": העוול אינו יכול להביט בבחינת יעקב ולבלבל אותו, משום שאינו יכול לגבור עליו; אלא "יפול לפניו נפילה גמורה". (וראו לעיל, בפרשת וישלח, על הפסוק "ואיש נאבק",

גבי כי לא יוכל לו מפני שיעקב הוא י' עקב יסוד אבא כו' וזהו ענין התפלה שהוא המשכת הדעת שמבחי' יסוד אבא כו' ועיין שם):

בעניין "כי לא יוכל לו": משום שיעקב הוא יו"ד עקב, יסוד אבא וכו'; וזהו ענין התפילה, שהיא המשכת הדעת מבחינת יסוד אבא וכו'. (ועיין שם).

30 ה ולא ראה עמל בישראל. פי' דזה מעלה יתירה בבחי' ישראל מה שאינו בבחי' יעקב דאילו בבחי' יעקב לא הביט האון כנ"ל

5. "ולא ראה עמל בישראל". פירוש הדבר, שזו מעלה נוספת בבחינת ישראל, שאינה בבחינת יעקב. שכן בבחינת יעקב לא הביט האון, כפי שהוזכר לעיל,

אבל יגיעה ימצא בו שיעקב הוא בחי' עבדי והעבודה הוא ענין עמל ויגיעה לאכפייא לסט"א [לסטרא אחרא] ולא הפכא חשוכא כו' ע"י התפלה והמצות כנ"ל.

אבל יגיעה נמצאת בו, שכן יעקב הוא בחינת "עבדי", ועבודת ה' כרוכה בעמל וביגיעה — להכניע את הסטרא אחרא ולהפוך את החושך וכו' באמצעות התפילה והמצוות, כפי שהוזכר לעיל.

31 והיינו בכל ששת ימי המעשה כמ"ש ששת ימים תעבוד דהיינו כמו עד"מ המלאכות גשמיים החורש והזורע והקוצר כו'

וכך הוא בכל ששת ימי השבוע, כמו שכתוב: "ששת ימים תעבוד" — כלומר, בדומה לעבודות הגשמיות, כגון חרישה, זריעה וקצירה וכו',

כך הוא בעבודת ה' בתפלה בכל ששת ימי המעשה צ"ל בחי' עבודה זו ביגיעת הנפש ויגיעת בשר להתבונן בגדולת ה' ולהוליד אהוי"ר [אהבה ויראה] לה' ולהוציא מלבו הרצונות זרות דנה"ב [דנפש הבהמית] עד שיהיה לו

כך גם בעבודת ה' שבתפילה: בכל ששת ימי השבוע צריכה להיות בחינה זו של עבודה, מתוך יגיעת הנפש ויגיעת הגוף — להתבונן בגדולת ה', להוליד אהבה ויראה לה' ולהוציא מהלב את הרצונות הזרים של הנפש הבהמית, עד שיהיה לו

רק רצון א' לאביו שבשמים שכל זה הוא ע"י מלחמה גדולה עם היצר וכמ"ש בזהר שעת צלותא שעת קרבא

רצון אחד בלבד לאביו שבשמים; שהרי כל זה נעשה באמצעות מלחמה גדולה עם היצר, כמו שכתוב בזהר: "שעת התפילה — שעת קרב",

ועל דרך שאמרו בספרי פרשת עקב סמוך לפלטין שלך לא כבשת ואתה הולך ומכבש כו' וכעין מה שאמרו בספרי, פרשת עקב: "סמוך לפלטין שלך לא כבשת, ואתה הולך ומכבש?" וכו'.

וכך אם לא פעל להפך מדותיו הרעות ולהמשיך גילוי אלקות בקרבו ע"י התפלה איך יוכל להמשיך גילוי אלקות בעולם ע"כ צריך תחלה לכבוש גופו ונפשו הבהמית

כך גם כאן: אם לא פעל לשנות את מדותיו הרעות ולהמשיך גילוי אלקות בקרבו באמצעות התפילה, כיצד יוכל להמשיך גילוי אלקות בעולם? לכן עליו לכבוש תחילה את גופו ואת נפשו הבהמית

ע"י התפלה וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לעולם יראה אדם עצמו כאלו קדוש שורה בתוך מעיו שנאמר בקרבך קדוש ולכן צריך עמל ויגיעות נפש כדי שיוכל להיות גילוי אלקות בנפש ואח"כ ימשיך גילוי אלקות בעולם.

באמצעות התפילה; וכמאמר חז"ל: "לעולם יראה אדם עצמו כאילו קדוש שורה בתוך מעיו, שנאמר: 'בקרובך קדוש'. לכן נדרשות עמל ויגיעות נפש, כדי שיוכל להיות גילוי אלקות בנפש, ואחר כך ימשיך גילוי אלקות בעולם.

32 ומזה הטעם אסור לאכול קודם התפלה שאז עדיין הנשמה באפו ואיך יוכל לברר המאכל ולהעלותו עד אחר התפלה

ומטעם זה אסור לאכול לפני התפילה: שהרי אז הנשמה עדיין "באפו", וכיצד יוכל לברר את המאכל ולהעלותו? [לא] עד לאחר התפילה,

שאז מתפשטת הנשמה בכל הגוף ועי"ז יוכל אח"כ להעלות המאכל ולברר הטוב מן הרע ונקי האכילה ג"כ מלחמה כמ"ש בזהר על פום חרבא ייכל נהמא

כאשר הנשמה מתפשטת בכל הגוף; ועל ידי כך הוא יכול אחר כך להעלות את המאכל ולברר את הטוב מן הרע. גם האכילה נקראת מלחמה, כפי שנאמר בזוהר: "על פום חרבא ייכל נהמא",

והיינו להלחם עם היצר שלא יהיה האכילה כתאוה רק לש"ש [לשם שמים] ועי"ז מברר הטוב כו' [ועמ"ש מזה בד"ה כה תברכו בפי נשא].

כלומר, להילחם ביצר [הרע], כדי שהאכילה לא תהיה מתוך תאוה, אלא רק לשם שמים; ועל ידי כך הוא מברר את הטוב וכו'. (וראו מה שנכתב על כך במאמר הפותח במילים "כה תברכו", בפרשת נשא.)

33 וכ"ז [וכל זה] הוא העבודה בששת ימי המעשה וזהו בחי' יעקב עבדי שהעבודה זו הוא עמל ויגיעה כנ"ל והוא בחי' אתכפייא וזהו בחי' עובד אלקים כמ"ש בבינונים ח"א [חלק א'] פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו].

וכל זה הוא עבודתם של ששת ימי המעשה. זוהי בחינת "יעקב עבדי", שכן עבודה זו כרוכה בעמל וביגיעה, כפי שהוזכר לעיל; זוהי בחינת אתכפיא, וזוהי בחינת "עובד אלקים", כפי שכתוב ב[ספר של] בינונים, חלק א', פרק ט"ו.

אבל בשבת הוא בחי' בשנותו את טעמו ויגרשהו וילך דאתהפכא חשוכא לנהורא עד שהוא בחי' מנוחה ואין נמצא בו עמל כלל כמ"ש כי בו שבת.

אבל בשבת זו בחינת "בשנותו את טעמו... ויגרשהו וילך" — אתהפכא, הפיכת החושך לאור; עד שמגיעים לבחינת מנוחה, ואין בה עמל כלל, כפי שכתוב: "כי בו שבת".

34 וזהו בחי' ישראל שיר אל שהוא השירה של בחי' אל דכתיב חסד אל כל היום.

וזהו בחינת ישראל: "שיר אל", כלומר שירת הבחינה של אל, שעליה נאמר: "חסד אל כל היום".

והיינו שתפלה דשבת הוא התענוג מגדולת ה' שמתענגים ישראל בתפלה ע"י ההתכוננות וההשגה בגדולת ה' וכמ"ש טעמו וראו כי טוב ה' וכתוב ישמח ישראל בעושיו וגו'.

כלומר, תפילת השבת היא תענוג מגדולתו של ה': ישראל מתענגים בתפילה באמצעות ההתכוננות וההשגה בגדולתו של ה', כפי שנאמר: "טעמו וראו כי טוב הוי", וכן נאמר: "ישמח ישראל בעושיו" וגו'.

[ועמ"ש בפי' חקת בפי' אז ישיר ישראל כו' ישראל דלעילא וגילוי זה בשבת ועמ"ש ע"פ לסוסתי בענין טלא דנטיף מעתיקא ועמ"ש ע"פ שיר השירים]:

[ועיין במה שנכתב בפרשת חוקת, על הפסוק "אז ישיר ישראל" וגו', שישראל זה הוא ישראל שלמעלה, ושגילוי זה הוא בשבת; ועיין במה שנכתב על הפסוק "לסוסתי", בעניין "טל הנוטף מעתיקא"; ועיין במה שנכתב על הפסוק "שיר השירים"].

35 ולכן לא ראה עמל בישראל. כי אין העבודה בבחי' עמל כלל רק להתענג על ה' וקראת לשבת ענג.

ולכן "לא ראה עמל בישראל": העבודה אינה בבחינת עמל כלל, אלא רק להתענג על ה', כפי שנאמר: "וקראת לשבת עונג".

והטעם לזה שא"צ [שאין צריך / שאינו צריך] בשבת לבחי' עמל ויגיעה הנ"ל שבחול הוא כי הנה שבת אותיות תשב.

והטעם לכך שבשבת אין צורך בבחינת העמל והיגיעה שהוזכרו לעיל, הנדרשים בימי החול, הוא שהמילה שבת מורכבת מאותיות תשב.

36 והיינו שבחול הוא בחי' ירידת החיות רגליה יורדות כו'. והיינו ששם אלקים הוא המסתיר כו' וכנודע בענין שמש ומגן כו'.

כלומר, בימות החול זו בחינת ירידת החיות, "רגליה יורדות" וכו'; כלומר, שם אלקים הוא המסתיר וכו', כידוע בעניין "שמש ומגן" וכו'.

לכן צ"ל הצעקה בתפלה לצאת מן ההסתר כו' וזהו פי' עובד אלקים לתקן ההסתר וההעלם הנמשך משם אלקים שלא יהיה מסתיר ומעלים.

לכן צריכה להיות בתפילה צעקה לצאת מן ההסתר וכו'. וזהו פירוש "עובד אלקים": לתקן את ההסתר וההעלם הנמשכים משם אלקים, כדי שלא יסתיר ויעלים.

אבל בשבת כתיב ויכל אלקים פי' שכלתה בחי' ומדרגת מדת הצמצום וההסתר דשם אלקים ונמשך התגלות שם הוי' שבת להוי' וכמ"ש במ"א בד"ה באתי לגני כו'.

אבל על השבת נאמר "ויכל אלקים", כלומר, הבחינה והמדרגה של מידת הצמצום וההסתר של שם אלקים כלתה, ונמשכת התגלות של שם הוי' — "שבת להוי'", וכמו שכתוב במקום אחר, במאמר הפותח "באתי לגני" וכו'.

37 וזהו שבת אותיות תשב עליות העולמות לכך נק' שיר אל ולא שיר אלקים כי יוצאים מבחי' ההסתר כו' ולכן אין שייך צעקה רק אדרבה ההתענגות בה' מן הגילוי שמתגלה בשבת

וזהו [הטעם] שבמילה שבת יש אותיות תשב — עליית העולמות. לכן היא נקראת "שיר אל" ולא "שיר אלקים", כי יוצאים מבחינת ההסתר וכו'; ולכן אין מקום לצעקה, אלא להפך — להתענג בה' מתוך הגילוי שמתגלה בשבת.

וזהו ג"כ ממש ההפרש בין בחי' יעקב לבחי' ישראל [ועיין בזהר וישלח דקע"ד א'] וכמ"ש לא יקרא שמך עוד יעקב כ"א ישראל כו' כי שרית עם אלקים כו'.

וזהו גם ממש ההבדל בין בחינת יעקב לבחינת ישראל [וראו בזהר, וישלח, 174a], כמו שכתוב: "לא ייקרא עוד שמך יעקב, כי אם ישראל" וכו', "כי שרית עם אלקים" וכו'.

היינו שמשתרר על שם אלקים המסתיר שלא יהיה מסתיר עוד ויהיה גילוי שם הוי' והיינו ע"י שכבר ניצח את הסתר הנה"ב [הנפש הבהמית] כו' וז"ש [וזהו שכתוב] הוי' אלקיו עמו.

כלומר, הוא נעשה שליט על שם אלקים המסתיר, כך שאינו מסתיר עוד, ושם הוי' מתגלה; זאת משום שכבר ניצח את ההסתר של הנפש הבהמית וכו'. וזהו שכתוב: "הוי' אלקיו עמו":

עמו ממש שבשבת מתגלה בנפשו בחי' אלקות בבחי' גילוי ממש משא"כ בחול אין מתגלה אלקות בנפשו בבחי' גילוי כ"א הוא צועק מנקודת לבבו לה' ורוצה שיתגלה בו בבחי' גילוי

"עמו" ממש, שכן בשבת מתגלה בנפשו בחינת אלקות בגילוי ממש; ואילו בימות החול האלקות אינה מתגלה בנפשו בגילוי, אלא הוא צועק אל ה' מנקודת לבו ורוצה שהיא תתגלה בו בגילוי;

אבל בשבת הוא הגילוי ממש וז"ש [וזהו שכתוב] הוי' אלקיו עמו [ועמ"ש בפ' תצוה בד"ה זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך כו']

אבל בשבת זהו גילוי ממש, וזהו שכתוב: "הוי' אלקיו עמו". [וראו מה שכתוב בפרשת תצוה, במאמר המתחיל "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך" וכו',

ענין ב' המדרגות בחי' פנים ובחי' אחר שיש בקדושה וזהו ענין ב' הבחי' דישראל ויעקב. ובחי' אחר דקדושה עומד לנגדו בחי' עמלק משא"כ בבחי' פנים כו' ע"ש.

בענין שתי המדרגות, בחינת פנים ובחינת אחר, שיש בקדושה; וזהו ענין שתי הבחינות של ישראל ויעקב. לעומת בחינת אחר שבקדושה עומדת בחינת עמלק, אך לא כך בבחינת פנים וכו', ראו שם.]

38 והנה עמלק ראשיתו הוא בחי' עמל ולכן בישראל דייקא נאמר ולא ראה עמל בישראל כו'

והנה, ראשיתו של עמלק היא בחינת עמל, ולכן דווקא על ישראל נאמר: "ולא ראה עמל בישראל" וכו';

משא"כ בבחי' יעקב כיון שיעקב הוא עדיין בחי' עבודה ויגיעה דקדושה ע"כ עומד לנגדו העמל דלעומת זה שמבחי' עמלק אלא שלא יוכל לו כי מלחמה לה' בעמלק כו' ע"ש.

מה שאין כן בבחינת יעקב: מאחר שיעקב עדיין בבחינת עבודת הקדושה והיגיעה בה, עומד כנגדו העמל של הצד שכנגד, שמקורו בבחינת עמלק; אלא שאין הוא יכול להתגבר עליו, שהרי "לה' מלחמה בעמלק" וכו'; עיין שם.

אך א"א להגיע לבחי' ישראל שהוא בחי' שבת אם לא ע"י קדימת בחי' יעקב שהוא עבודה דחול על דרך מי שטרם בע"ש [בערב שבת] דוקא אז יאכל בשבת.

אבל אי אפשר להגיע לבחינת ישראל, שהיא בחינת שבת, אלא לאחר שבאה תחילה בחינת יעקב, שהיא עבודת ימי החול; על דרך "מי שטרם בערב שבת", דווקא אז "יאכל בשבת".

39 ולכן הקורא לישראל יעקב אינו עובר בעשה כמו הקורא לאברהם אברם משום דלא נעקר שם יעקב לגמרי מישראל

ולכן, מי שקורא לישראל "יעקב" אינו עובר על מצוות עשה, כפי שעובר מי שקורא לאברהם "אברם", משום שהשם יעקב לא נעקר מישראל לגמרי;

דהא אהדריי [אהדריה] קרא וקראו יעקב והיינו מטעם הנ"ל שא"א להגיע לבחי' ישראל אלא ע"י קדימת בחי' יעקב

שהרי הכתוב חזר וקרא לו יעקב. והטעם לכך הוא כפי שנתבאר לעיל: אי אפשר להגיע לבחינת ישראל אלא לאחר שבאה תחילה בחינת יעקב;

כי מתחלה צ"ל עסק הבירורים שבחול לתקן ההסתר כו' שזהו עבודת בחי' יעקב ואח"כ יאכל בשבת להעלותם מעלה מעלה ולהתענג על ה' וכמ"ש במ"א.

כי תחילה צריכה לבוא עבודת הבירורים של ימות החול, כדי לתקן את ההסתר וכו', וזוהי עבודת בחינת יעקב; ואחר כך "יאכל בשבת", כדי להעלותם מעלה מעלה ולהתענג על ה', כפי שנתבאר במקום אחר.

40 וזהו מה שאומרים במוצאי שבת אל תירא עבדי יעקבכו'. כ בשבת אנו בבחינת ישראל שא"צ [שאינן צריך] / שאינו צריך] לבחי' עבודה ויגיעה לברר בירורים

וזהו הטעם לכך שבמוצאי שבת אומרים: "אל תפחד, יעקב עבדי" וכו': בשבת אנו בבחינת ישראל, שאינה זקוקה לבחינת עבודה ועמל של בירור הבירורים,

כי בורר אסור רק אנו אז בבחי' בן בנים למקום ועיין זהר (ח"ג [חלק ג'] דצ"ד) ואח"כ במוצאי שבת שמסתלקת הנשמה יתירה

שכן בשבת אסור לברור; אלא שאנו בבחינת בן, "בנים למקום" (ראו זוהר, חלק ג, צד). לאחר מכן, במוצאי שבת, כשהנשמה היתרה מסתלקת,

וצריך לחזור ולירד להיות בבחי' יעקב עבדי בכל ששת ימי המעשה לברר בירורים בבי"ע כו' לכך אומר אל תירא עבדי יעקב כו' מלירד שם

צריך לשוב ולרדת, להיות בבחינת "יעקב עבדי" בכל ששת ימי המעשה, כדי לברר בירורים בעולמות בריאה, יצירה ועשיה וכו'. לכן אומרים: "אל תפחד, יעקב עבדי" וכו' — [אל תפחד] מלרדת לשם;

ובזה נותנים כח ועוז כו' והיא ירידה צורך עלייה בשבת שאח"כ וכן בכל יום יש מעין שבת בקי"ש
[בקריאת שמע] ותפלה שאו' [שאומרים] שמע ישראל כו' עמ"ש ע"פ יונתני]:

ובכך נותנים כוח ועוז וכו', וזו ירידה לצורך עלייה בשבת שלאחר מכן. וכך גם בכל יום יש מעין שבת בקריאת שמע
ובתפילה, כשאומרים: "הקשב, ישראל" וכו'; ראו מה שנכתב על הפסוק "יונתי".]

41 ותרועת מלך בו. הנה בפ"י תרועת יש שני פירושים. הא' לשון שבירה ופירור כמו תרועם בשבת ברזל
והב' לשון חיבה וריעות וכדפרש"י [וכדפירש רש"י / וכדפירוש רש"י] בחומש כאן ושניהם אמת.

"ותרועת מלך בו" — "ותרועת" מתפרש בשני אופנים. הראשון הוא לשון שבירה וריסוק, כמו "תרועם בשבת
ברזל"; והשני הוא לשון חיבה וריעות, כפי שרש"י מפרש כאן בחומש. ושני הפירושים אמת.

דהנה יש להבין דפעם מצינו דכתיב מלך במשפט יעמיד ארץ ודינא דמלכותא דינא שהוא מבחי' גבורות
ופעם כתיב באור פני מלך חיים אנפוי דמלכא נהירין בבחי' חסדים.

יש להבין: לפעמים נאמר "מלך במשפט יעמיד ארץ", וכן "דינא דמלכותא דינא", והדברים שייכים לבחינת גבורה;
ולפעמים נאמר "באור פני מלך חיים", "אנפוי דמלכא נהירין" — פני המלך מאירים — בבחינת חסדים.

אך הענין הוא דיש ב' בחי' במדת מלך וכמ"ש בזהר בפ' ויחי (דל"ט ע"א) כד מלכא יתיב על כורסיא
איקרי מלך עילאה וכד נחית לעבדוי

אלא הענין הוא שיש שתי בחינות במידת המלך, וכך נאמר בזהר, בפרשת ויחי (רל"ט ע"א): "כד מלכא יתיב על
כורסיא איקרי מלך עילאה" — כשהמלך יושב על כיסאו הוא נקרא "מלך עליון"; "וכד נחית לעבדוי" — וכשהוא
יורד אל עבדיו,

מלך זוטא איקרי שבימות החול כשמתלבש בבי"ע מלך זוטא איקרי וירידה זו הוא ע"י גבורות
וצמצומים כמ"ש כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו וכמ"ש במ"א ואזי במשפט יעמיד כו' דינא
דמלכותא כו'.

"מלך זוטא איקרי" — הוא נקרא "מלך זוטא". כלומר, בימות החול, כשהוא מתלבש בעולמות בריאה, יצירה ועשיה,
הוא נקרא "מלך זוטא". ירידה זו נעשית באמצעות גבורות וצמצומים, כמו שנאמר: "כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך
ידברו", וכפי שמוסבר במקום אחר. אזי "במשפט יעמיד" וכו', "דינא דמלכותא" וכו'.

משא"כ בשבת הוא בחי' כד יתיב על כורסיא וכמ"ש בזהר פ' תרומה (דקל"ה סע"א [סוף עמוד א' וע"ב])

אך לא כך בשבת: זו הבחינה של "כד יתיב על כורסיא" — כשהוא יושב על כיסאו, כפי שנאמר בזהר, פרשת
תרומה (סוף דף קל"ה ע"א ודף קל"ה ע"ב);

והיינו שבשבת הוא עליות העולמות ובחיי מדת מלכותו עולה ומתייחדת בשרשה בבחי' אצילות ועי' נאמר באור פני מלך כו'

כלומר, בשבת העולמות עולים, ובחינת מידת מלכותו עולה ומתייחדת עם שורשה בבחינת אצילות. ועל כך נאמר "באור פני מלך" וכו',

ואנפאה נהירין בנהירא עילאה עי' התגלות עונג העליון מבחי' רעוא דכל רעיון שמתגלה בשבת במדת מלכותו ית'

"ואנפאה נהירין בנהירא עילאה" — ופניה מאירים באור העליון, באמצעות התגלות התענוג העליון מבחינת "רעוא דכל רעיון" — רצון כל הרצונות — המתגלה בשבת במידת מלכותו יתברך.

וזהו תרועת מלך בו ל' [לשון] ריעות וחיבה דקאי אבחי' ישראל שהוא בחי' שבת שאז ה' אלקיו עמו ממש שמתענג על ה' כנ"ל.

וזהו "ותרועת מלך בו" — מלשון רעות וחיבה; הדבר מתייחס לבחינת ישראל, שהיא בחינת שבת, שאז ה' אלקיו עמו ממש, והוא מתענג על ה', כפי שהוזכר לעיל.

42 ונמשך בחי' תרועת מלך בו היינו גילוי בחי' ריעות וחיבה מבחי' רעוא דכל רעיון שנמשך במדת מל' ונמשכת בו בחינת "תרועת מלך": כלומר, גילוי של ידידות וחיבה מבחינת רצון כל הרצונות, הנמשך במידת מלכות,

שהיא כנסת ישראל [כנסת ישראל] [ועמ"ש מזה ג"כ בד"ה והיה מדי חדש וע' בזהר ח"א [חלק א'] דקנ"א א' ודף ר"ו ע"ב]

שהיא כנסת ישראל [ועיין גם כמה שנכתב על כך במאמר המתחיל "והיה מדי חודש", וראה בזהר חלק א', דף קנא ע"א ודף ר"ו ע"ב];

וגם עי' נמתקים כל הדינים וגבורות הנמשכים מבחי' דינא דמלכותא בששת ימי המעשה מחמת התגלות רעוא דכל רעיון וכמ"ש בזהר תרומה שם וכל דינין מתעברין מינה כו'.

וגם על ידי כך נמתקים כל הדינים והגבורות הנמשכים מבחינת דין המלכות בששת ימי המעשה, בעקבות גילוי רצון כל הרצונות, וכפי שנאמר שם בזהר, פרשת תרומה: "וכל הדינים מתבטלים ממנה" וכו'.

וזהו תרועת מלך בו כפי' הראשון לשון שבירה ופירור דהיינו שמתפררים הגבורות וזהו מיתוקן וכמ"ש אתה פוררת בעוזך ים, וכידוע ג"כ בענין כוונת התרועה בתקיעת שופר דר"ה [דראש השנה] שהיא לפרר גבורות עליונות דיצחק כמ"ש בזהר אמור.

וזהו "תרועת מלך בוי" לפי הפירוש הראשון: לשון שבירה ופירור, כלומר, שהגבורות מתפוררות, וזהו המיתוק שלהן, כמו שנאמר: "אתה פוררת בעוזך ים". וכך ידוע גם בעניין הכוונה של התרועה בתקיעת שופר כראש השנה: לפרר את הגבורות העליונות של יצחק, כפי שנאמר בזהר, פרשת אמור.

ותרועה ופירור זה הוא ע"י התגלות בחי' רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] שהוא ענין ריעות וחיבה נמצא ב' הפירושים עולים בקנה א':

ותרועה ופירור אלה נעשים על ידי התגלות בחינת רצון כל הרצונות, שהיא עניין של רעות וחיבה. נמצא ששני הפירושים עולים בקנה אחד:

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/balak/3

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק